
SEURAKUNTIEN JA PAPISTON SIVEELLINEN TILA "ENTISEEN HYVÄÄN AIKAAN".

Niinkauvan kuin historia tietää taaksepäin kertoa, kansat eivät milloinkaan ole erittäin lämpimästi suosineet ahueita pappejaan.

Näistä seikoista kirjoittaa muunmuassa kuuluisa ruotsalainen kirjailija Aug. Strindberg. Hän sanoo: Kuidennellatoista vuosisadalla, siis heti uskonpuhdistuksen jälkeen, alkoi yleensä kunnioitus papin persoonaa kohtaan vähetä. Tähän vaikutti monet asianhaarat: pappi ei enää esiintynyt seurakunnan esirkoilijana, kuten ennen, vaan sen sijaan jonkunmoisena koulumestarina, jonka tehtävänä oli pöntätä kansalaisten päähän edeltäpäin valmiiksi laiteltuja ja kaavailtuja uskonkappaleita. Sen lisäksi sai vielä papisto hallitukselta tehtäväksi veroitustarkoituksia varten, pitää kirjaupittoa talonpoikien omaisuudesta ja tuloista, esimerkiksi karjatuloista. Näiden johdosta oli vähällä syntyä sisällisiä kapinoita. Monissa asiakirjoissa on säilynyt hengen miesten jättämiä valituksia sanankuulijainsa hengellisestä pimeydestä. He sanovat: seurakunnan jäsenet eivät käy kirkossa ja ne jotka käyvät, osottavat suurta hartauden puutetta. Linköpingin hiippakunnasta kirjoitetaan: jumalanpalveluksen aikana kulkevat ihmiset kirkosta ulos ja taas sisälle moneen kertaan, puhelevat ja juttelevat, siten häiriten pappien saarnoja; pojat juoksentelevat ja leikittelevät pitkin penkkien päällystöjä ja unohtavat säädyllisyyden, jopa siinä määrässä, että tahallisesti turmelevat ilman kirkossa: naiset riitelevät ja tappelevat penkkien arvopaikoista; herran pyhää ehtoollista jaettaessa rippivieraat tuuppivat ja sysivät toisiaan synnyttäen epäjärjestystä; halleluja ja kiitosvirsiens veisunaikana kuulun ehdoin tahdoin

päästelyjä kirkunaaäniä; ennen kirkkoon tuloaan ovat monet laskeneet itsensä siinä määrässä väkijuomilla, että sitte kirkossa seuraa heille pahoinvointi tunnettuine seurauksineen sekä uneen vaipuminen. Kirkossa makaaminen tuli niin tavaksi, että täytyi asettaa kuhunkin seurakuntaan erityinen "unilukkari", joka papin saarnatessa kierteli silmällä pitämässä sanankuulijoita ja kopautti nukkuvia pääkalloon, suureksi huvitukseksi ja naurun aiheeksi valveilla oleville.

Rahankeräykset, eli niinsanotut kolehdit tulivat sietämättömän monilukuisiksi ja usein oli keräystarkoitus niin etäinen, että sai hyvällä syyllä epäillä rahain perille saapumista. Niinpä täällä kerättiin kolehteja Speijerin, Heidelbergin ym. saksalaisille kaupungeille; 1690 kerättiin esim. matkarahoja eräälle matkustajalle Tiemontin laaksossa; 1686 Lobaun kirkolle Briegin ruhtinaskunnassa.

Laiksi siirtynyt tapa säätää, että nuoren seurakuntaan muuttaneen papin täytyi naida kuolleen edeltäjänsä jälkeen jättämän vaimon ja hoitaa hänen lapsensa. Moinen tapa ei tietysti edistänyt siveellisyyttä eikä tuonut kotirauhaa pappiloihin. Tuomiokirkkojen kirjat sisältävätkin kertomuksia lukuisista pappien "perhekohtauksista". Eräs mainitaan Itägötlannista, siellä näet pastori valitsee apulaisensa hakanneen ovia rikki, kiroilleen, kiskoneen pastoriin poikaa tukasta, hyppineen puukko kourassa ja lyöneen verihaavan häneen.

Erästä kirkkoherraa syytetään siitä, että hän oli "ottanut kirkkoon" kolme yksinäistä lapsen tehnyttä naista ennenkuin heidät oli saatettu laillisen tuomioistuimen eteen syytettäväksi ja rangaistavaksi ja raskauttavana asianhaarana mainitaan, että nuo naiset olivat olleet ja huonoa elämää harjoittaneet juuri itse pappilassa.

Munatta pappia moitittiin siitä, että hän saarnaili aivan joutavia tarinoita ja eleli hyvin usein oluttuvassa sekä piti siellä pahaa elämää.

Vielä raaempaa oli pappien elämä Olannin saarella. Eräsikin kappalainen löi vaimoaan niin pahoin, että hän joutui voutteen omaksi. Tämän jälkeen vinnuastunut pappi hakkasi seitsetoista vuotiasta tytärpuoltaan aina verille asti sekä sitten hankasi haavoihin suolaa. Seurakuntalaiset suuttuneena moisesta julmuudesta ajoivat kappalaisen pois seurakunnastaan.

Näistä rettelöistään huolimatta annettiin hänelle kuitenkin pian unsi seurakunta, mutta siellä vietti puheenaoleva pastori niin pahentavaista elämää, että seurakuntalaiset ottivat häneltä pois kirkon avaimet. Nyt astui piispa puolustamaan tuota pappia. Hän vaati seurakuntalaisia avaamaan kirkon ovia, mutta ei auttanut korkean herran arvo, ovi ei auennut. Talonpojat vastasivat: kirkko on meidän eikä piispan. Se on ja pysyy niin kauan tyhjänä kuin moista pappia meillä pappina pidetään.

Eräässä pitäjässä saapui joukko talonpoikia kirkolle, kantuen ruumisarkkua mukanaan. Pappi oli vastikään lopettanut saarnansa. Kiukkuisesti vaativat talonpojat pappia heti lähtemään hautaustoiimiin. Pastori esteli. Vasta kun uhattiin papin henkeä, suostui hän pyyntöön. Mentiin kirkkomaalle. Ei ollut valmista hautaa. Ruumiin kantajat ryhtyivät itse kuoppaa kaivamaan ja kaivaessaan nakkelivat ruumiiden luita päin kirkon seinää. Kun hanta oli valmis, sieppasi yksi talonpojista lapion ja toisten ivallisesti nauraessa heitti hän arkun päälle kolme kokkareta sekä lausui: maasta olet sinä tullut ja maaksi pitää sinun jälleen tuleman; p—kele on sinut viimein ylösheittävä. Pappi sai katsella vieressä tämän toimituksen kestäessä.

Hallitus lähetti tietysti sitte paikkakunnalle sotaväkeä, jotka rauhoittivat kiihtyneet kansalaiset ja istuttivat heihin miekan avulla hengellistä hartautta ja nöyryyttä pappeja kohtaan.

Tällaisia esimerkkejä saattaisi jatkaa vaikka kuinkakin lukuisasti. Nämä ehkä jo riittänevät näyttämään, että kansan ja pappien niin sanottu siveellisyystaso ei ole ollut "entisinä hyvinä aikoina" sen korkeammalla kuin nytkään. Ja että pappien valitukset sosialismin siveellisyyttä turmelevasta vaikutuksesta ovat aivan aiheettomia.

J. J.

